

EMD-Bulletin

– nytt fra menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg

Nr. 6 År 2012 Dato 13.juni Utgiver Norsk senter for menneskerettigheter

Kategori 1-avgjørelser fra EMD: Mai

FRASILA et CIOCIRLAN c. ROUMANIE

Date: 10/05/2012 **Application no.:** 25329/03

Articles: 10 ; 10-1 ; 35 ; 35-1 ; 41

Conclusion: Preliminary objection joined to merits and dismissed (Article 35-1 - Exhaustion of domestic remedies) ; Violation of Article 10 - Freedom of expression -{General} (Article 10-1 - Freedom of expression) ; Pecuniary and non-pecuniary damage - award (Article 41 - Pecuniary damage)

The case concerned the enforcement of a court decision giving journalists the right of access to the premises of a local radio station where they worked. The Court concluded that by failing to take effective measures to enable the applicants to secure the enforcement of the court decision, the Romanian authorities had deprived of all useful effect the Convention provisions guaranteeing freedom of expression.

Norsk sammendrag på Lovdata.no

SCOPPOLA v. ITALY (No. 3) (GC)

Date: 22/05/2012 **Application no.:** 126/05

Articles: P1-3

Conclusion: No violation of Article 3 of Protocol No. 1 - Right to free elections {general} (Article 3 of Protocol No. 1 - Vote)

The case concerned the applicant's disenfranchisement following his criminal conviction.

Norsk sammendrag på Lovdata.no

Redaktør **Johannes Flisnes Nilsen**

Redaksjonsassistent **Camilla Martin & Zuzanna Godzimirska**

Kontakt & abonnement info@nchr.uio.no

Norsk senter for menneskerettigheter

IDALOV v. RUSSIA (GC)

Date: 22/05/2012 **Application no.:** 5826/03

Articles: 3 ; 5 ; 5-3 ; 5-4 ; 6 ; 6+6-3-c ; 6+6-3-d ; 6-1 ; 6-3-c ; 6-3-d ; 8 ; 8-1 ; 8-2 ; 35 ; 35-1 ; 41

Conclusion: Remainder inadmissible ; Violation of Article 3 - Prohibition of torture (Article 3 - Degrading treatment ; Inhuman treatment) (Substantive aspect) ; Violation of Article 5 - Right to liberty and security (Article 5-3 - Length of pre-trial detention) ; Violation of Article 5 - Right to liberty and security (Article 5-4 - Procedural guarantees of review ; Speediness of review) ; Violation of Article 6+6-3-c - Right to a fair trial (Article 6 - Criminal proceedings ; Article 6-1 - Fair hearing) (Article 6 - Right to a fair trial ; Article 6-3-c - Defence in person) ; Violation of Article 6+6-3-d - Right to a fair trial (Article 6 - Criminal proceedings ; Article 6-1 - Fair hearing) (Article 6 - Right to a fair trial ; Article 6-3-d - Examination of witnesses) ; No violation of Article 6 - Right to a fair trial (Article 6 - Criminal proceedings ; Article 6-1 - Reasonable time) ; Violation of Article 8 - Right to respect for private and family life (Article 8-1 - Respect for correspondence) ; Non-pecuniary damage - award (Article 41 - Non-pecuniary damage)

The case concerned a complaint by a prisoner about the conditions and length of his detention on remand and about the criminal proceedings against him.

Norsk sammendrag på [Lovdata.no](http://lovdata.no)

VASILEV et DOYCHEVA c. BULGARIE

Date: 31/05/2012 **Application no.:** 14966/04

Articles: 13 ; 35 ; 41 ; 46 ; 46-2 ; P1-1 ; P1-1-1

Conclusion: Remainder inadmissible ; Violation of Article 1 of Protocol No. 1 - Protection of property (Article 1 para. 1 of Protocol No. 1 - Peaceful enjoyment of possessions ; Possessions) ; Violation of Article 13 - Right to an effective remedy (Article 13 - Effective remedy) ; Pecuniary and non-pecuniary damage - award

The case concerned two applicants who, relying on Article 1 of Protocol No. 1 complained that they had been unable to take full advantage of their right to restitution of agricultural land because of the domestic authorities' inertia in completing the various formalities required. The applicants also alleged that they had no effective remedy to assert the right to peaceful enjoyment of their possessions.

Norsk sammendrag på [Lovdata.no](http://lovdata.no)

Nyttige lenker

- [Hudoc: EMDs database over egne avgjørelser](#)
- [Lovdata: EMD-sammendrag på norsk](#)
- [Informasjon om klage til EMD](#)
- [Norsk senter for menneskerettigheters EMK-sider](#)
- [Norsk senter for menneskerettigheters bibliotek](#)
- [EMD-bulletins internettsider](#)

Månedens utvalgte: Scoppola v. Italy

Fakta:

Klageren var en italiensk mann født i 1940, og bosatt i Parma. Under en familiekrangel i 1999 drepte han sin kone, og skadet en av sønnene sine. Klageren ble idømt livsvarig fengsel. I tråd med den nasjonale straffelovgivningen, innebar straffen at klageren også ble fradømt stemmeretten sin. Klageren hadde tidligere, men på et annet grunnlag, brakt saken inn for Domstolen. I den saken konstaterte Domstolen krenkelse av artikkel 6 og artikkel 7. I kjølvannet av denne avgjørelsen reduserte de nasjonale instansene straffen til 30 års fengsel. Straffen om fradømmelse av stemmeretten ble imidlertid opprettholdt på livstid. Da spørsmålet var oppe i kammeret kom Domstolen til at denne sekundærstraffen var ilagt på tilsvarende automatiske måte og vilkårlige grunnlag som i *Hirst v. the United Kingdom (no 2)* (no. 74025/01) (EMD-2001-74025-2), og kom til at dette medførte krenkelse av første protokoll artikkel 3.

Anførsler:

Klageren viste til fradømmelsen av stemmeretten hans var i strid med retten til frie valg i første protokoll artikkel 3. Klageren argumenterte med at stemmeretten ble fratatt ham som en ren og direkte konsekvens av straffen han var idømt, og således ikke berodde på noe slags form for skjønn.

Staten imøtegikk klagerens anførsler.

Domstolens vurderinger:

Domstolen viste til at rettigheten nedfelt i første protokoll artikkel 3 var en kjerneverdi i et fungerende og reelt demokrati. Likevel var den ikke en absolutt rettighet, og statene var innrømmet en viss skjønnsmargin når det gjaldt den nærmere reguleringen av stemmerett.

På grunn av Domstolens konklusjon i *Hirst v The United Kingdom (No. 2)* (no. 74025/01) var Storbritannia gitt adgang til å opptre som tredjepartsintervenient. Storbritannia anså at Domstolen i *Hirst*-saken, der den konstaterte at statens generelle, automatiske og vilkårlige fratakelse av straffedømt stemmerett var i strid med konvensjonen, hadde tolket konvensjonen feil. Ifølge Storbritannia var regulering av stemmerett et spørsmål som måtte ligge innenfor statenes skjønnsmargin, og ba derfor at Domstolen vurderte spørsmålet på nytt. Domstolen viste til at den

formelt sett ikke var bundet av sine presedenser, men at hensynet til forutsigbarhet og rettsenhet tilsa at den ikke avvek fra tidligere avgjørelser med mindre det var tilstrekkelig grunnlag for det. På den annen side måtte Domstolen, som beskytter av menneskerettighetene, ta utviklingen i enkeltstatene i betraktning for at formålet med beskyttelsen kunne oppnås.

Domstolen noterte at det siden denne avgjørelsen ikke hadde funnet sted noen utvikling, verken i medlemslandene eller på konvensjonsnivå, som kunne tilsa at man tok spørsmålet om opp til ny vurdering. Tvert imot gikk utviklingen i retning av færre restriksjoner på fangers stemmerett.

Under henvisning til disse observasjonene valgte Domstolen å bekrefte prinsippene den hadde fremhevet i *Hirst*-saken. Fradømmelse av stemmeretten ville derfor fortsatt være i strid med første protokoll artikkel 3, dersom dette skjedde på generelt, automatisk og vilkårlig grunnlag ene og alene fordi vedkommende sonet en fengselsstraff, uten at straffens lengde, lovovertredsens alvorlighetsgrad og fangens personlige forhold ble tatt i betraktning.

På grunnlag av kammerets premisser, fant Domstolen å måtte ta stilling til hvorvidt fradømmingen av stemmeretten måtte avgjøres av en domstol. Dette hadde også vært et tema i saken *Frodil v. Austria* (no. 20201/04). Storkammeret fant at begrensninger i stemmeretten ikke nødvendigvis var i strid med første protokoll artikkel 3, bare fordi de ikke var avgjort av en dommer. Det at avgjørelsen var truffet av en dommer var riktignok egnet til å sikre en viss avveining av motstridende interesser, men dette kunne ikke oppstilles som et krav. De nærmere vilkårene for å frata en borger stemmeretten kunne spesifiseres gjennom den enkelte stats lovbestemmelser, og på den måten ble det opp til lovgiveren å sikre en tilstrekkelig avveining av interessene. Domstolens viste også til at det blant medlemslandene var stor variasjon med hensyn til om straffedømte ble underlagt restriksjoner på stemmeretten, og særlig til om slike restriksjoner ble fastsatt av en dommer. Dette momentet underbygget den enkelte stats skjønnsmargin i dette henseende.

I den aktuelle saken bemerket Domstolen at den permanente fratakelsen av stemmeretten ikke var undersøkt av en domstol. Fratakelsen var et resultat av den sekundærstraff klageren ble ilagt, og som kom til anvendelse for enhver som ble dømt for forbrytelser som kunne medføre livstid i fengsel, eller minst fem års fengselsstraff. Domstolen viste til sine tidligere uttalelser, og minnet om at ikke enhver restriksjon på stemmeretten, uten særskilt domstolsbehandling representerte et brudd på første protokoll artikkel 3. Det omtvistede inngrepet måtte anses disproportjonalt for å kvalifisere til krenkelse av bestemmelsen.

Det var ikke uenighet om at tapet av stemmerett utgjorde et inngrep i klagerens rett under artikkelen. Det var videre på det rene at inngrepet søkte å forhindre kriminalitet og oppmuntre til borgerlig ansvar, og således forfulgte et legitimt formål. Spørsmålet Domstolen måtte ta stilling til var altså hvorvidt inngrepet, formålet tatt i betraktning, var å anse som proporsjonalt. Domstolen viste til at det italienske lovverket, i større grad enn det britiske, tok sakens karakter i betraktning. For eksempel var det sammenheng mellom straffens lengde og tidsbestemt eller permanent utelukkelse fra å stemme. Videre kom det bare på tale å frata domfelte stemmeretten i forbindelse med visse typer av forbrytelser. Som en konsekvens av dette systemet hadde et stort antall av italienske innsatte stemmeretten i behold, i motsetning til hva som var tilfellet i Storbritannia. Dette, mente Domstolen, viste at lovgiveren hadde tatt de ulike nyansene av straffeovertredelsens alvorlighet i betraktning ved vurderingen av begrensninger i stemmeretten. Domstolen noterte at klageren var dømt for drap,

forsøk på drap og ulovlig besittelse av våpen. Dette var ifølge domstolen handlinger som var allment anerkjent som alvorlige forbrytelser. På denne bakgrunn uttalte Domstolen at den ikke anså det italienske systemet for å ha en slik generell, automatisk og vilkårlig virkemåte at det forelå krenkelse av konvensjonen, slik som tilfellet var i *Hirst v The United Kingdom* (no. 74025/01). Domstolen fant videre grunn til å fremheve at personer som hadde mistet stemmeretten på permanent basis i det italienske systemet, hadde muligheter til å søke om å få retten tilbake under visse forutsetninger. Dette viste at det italienske systemet ikke var unødvendig strengt.

Etter dette fant Domstolen at fratakelsen av klagerens stemmerett ikke utgjorde en trussel mot forholdene som sikret at folket fritt fikk uttrykke sin mening ved valget av den lovgivende forsamling. Staten hadde således ikke overtrådt sin skjønnsmargin på området. Domstolen konkluderte, med 16 stemmer mot 1, at første protokoll artikkel 3 ikke var krenket.

*

*

*